

Erőrendszerek

- Hatásvonalak alapján

Síkbeli	Térbeli	
Általános helyzetű	Párhuzamos hatásvonalú	Közös támadás pontú

Erőrendszerek

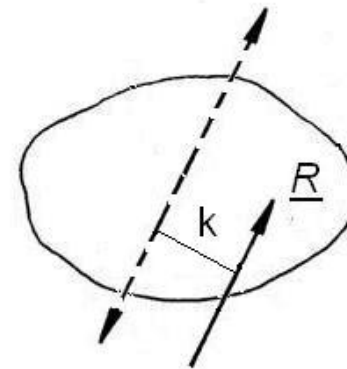
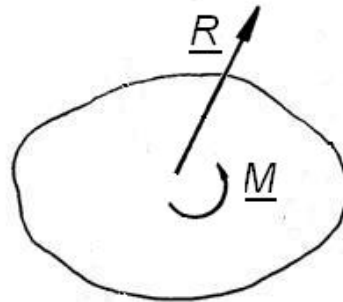
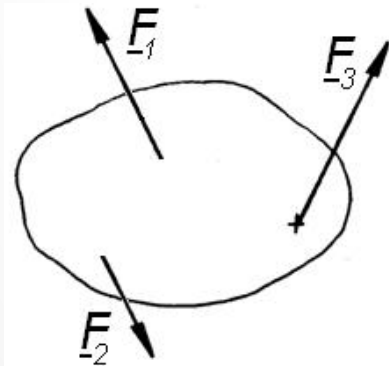
EGYENSÚLYI ERŐRENDSZER

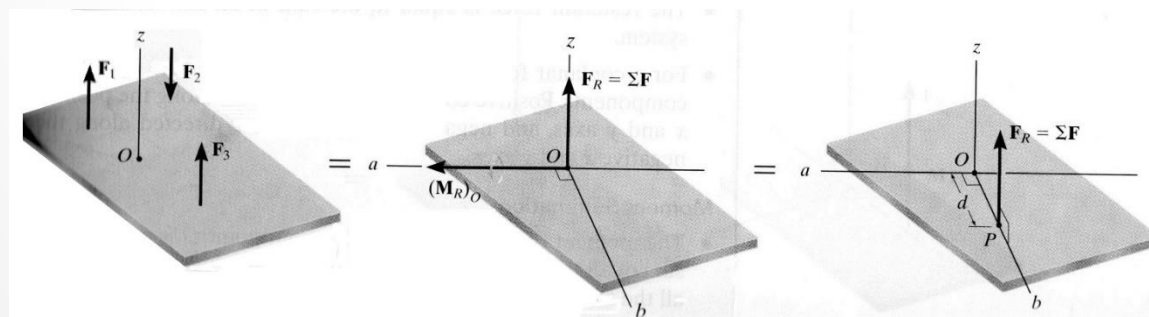
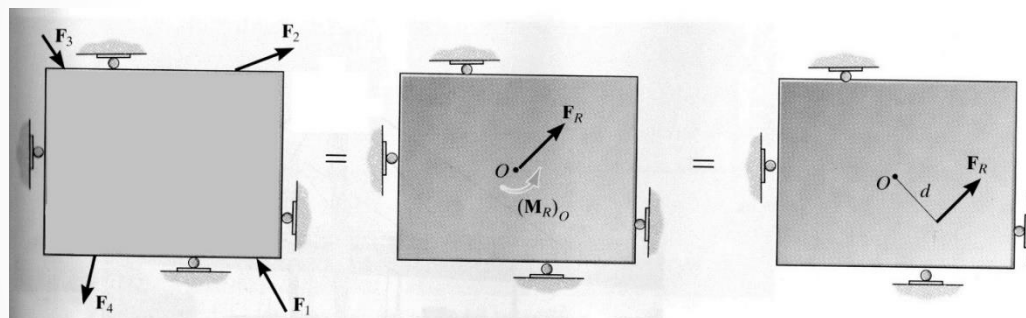
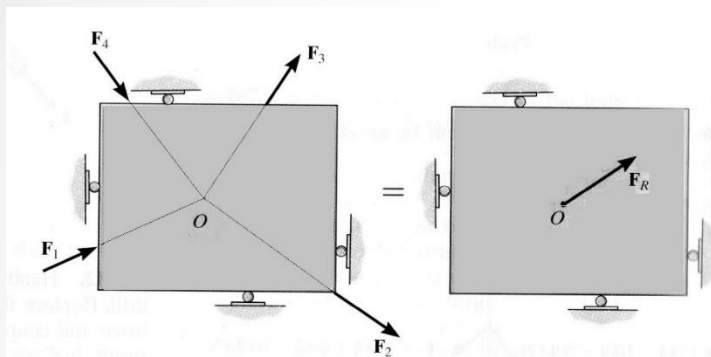
$$\sum_{i=1}^n \underline{F}_i = 0$$

$$\sum_{i=1}^n \underline{M}_{i0} = 0$$

EGYENÉRTÉKŰ ERŐRENDSZER

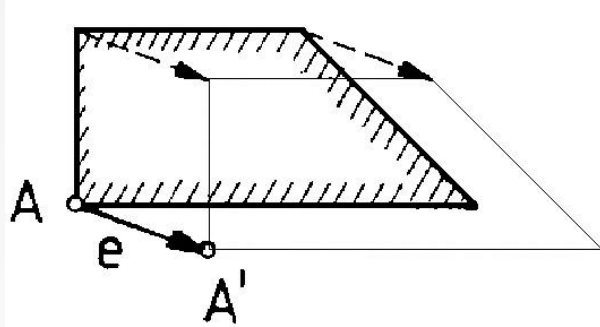
EREDŐ ERŐRENDSZER

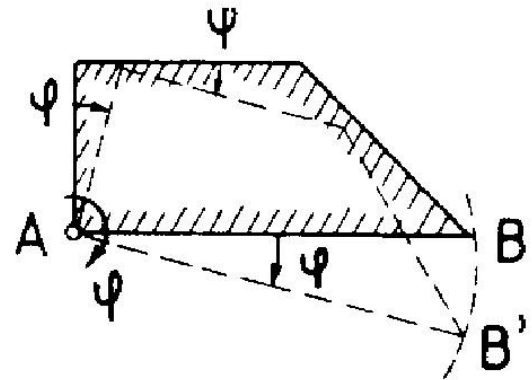

Merev test elmozdulása

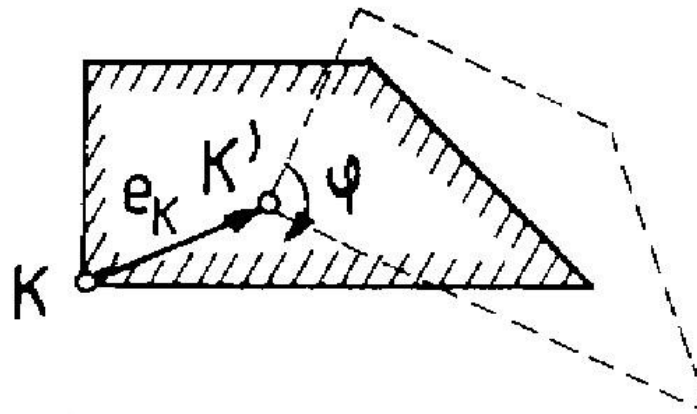
- Síkbeli elmozdulás

Eltolódás

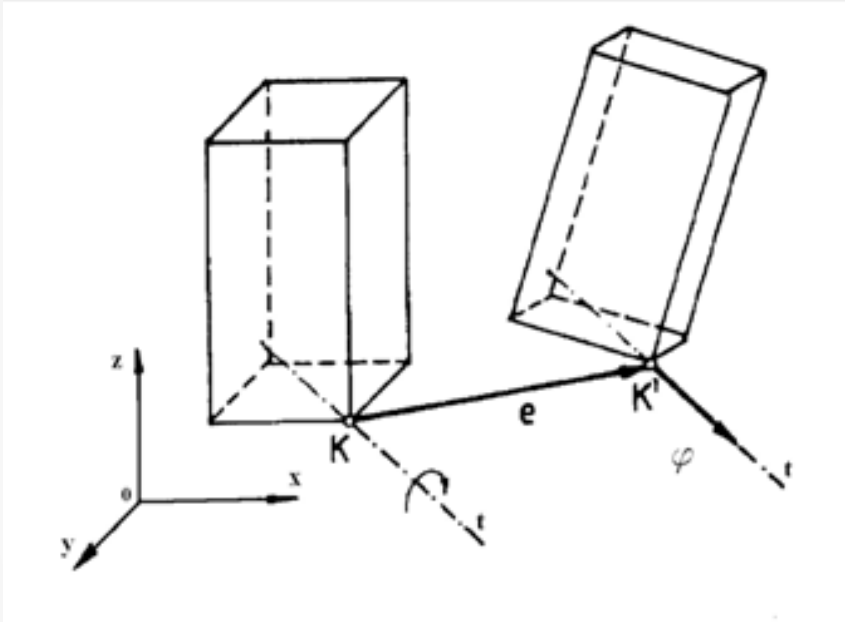
Elfordulás

Elmozdulás

Merev test elmozdulása

- Térbeli elmozdulás

- **Elmozdulás szabadság foka:**

Hány skalár adattal írható le az elmozdulás

Kényszerek

- **Definíció:**

Két test között létesített olyan kapcsolat, amely a testek egymáshoz viszonyított szabad mozgását korlátozza.

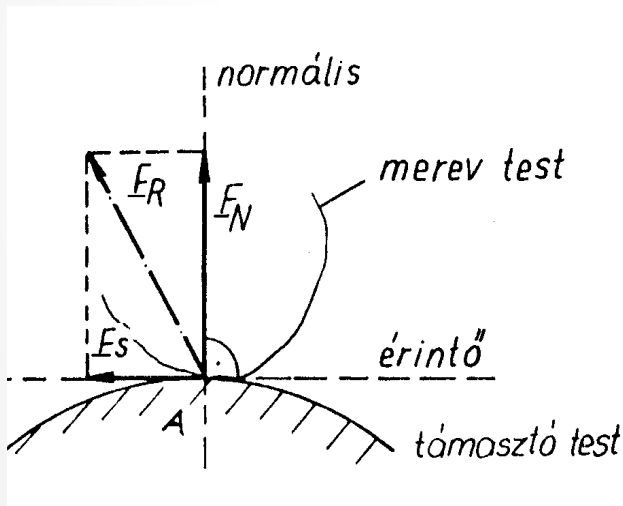
- **Kényszer fokszáma:**

Hány adattal megadható mozgást korlátoz.

Kényszerek

- Támasztás

Megakadályozza a két érintkező test egymásba nyomulását.
Első fokú kényszer.

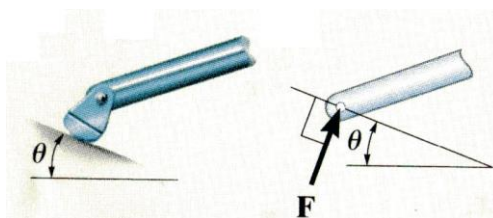
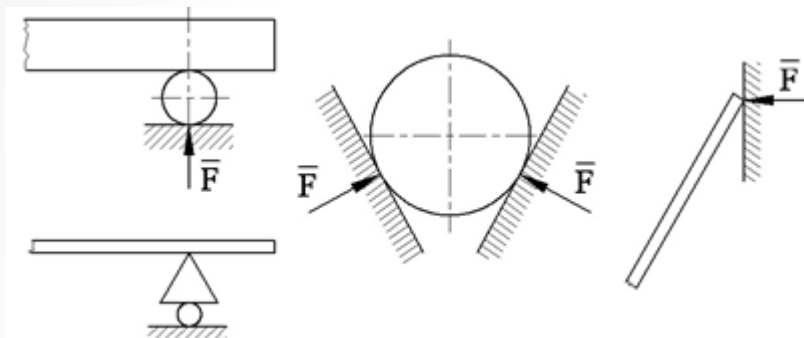

\underline{E}_N - normális erő

\underline{E}_S - súrlódó erő (0, ha a két felület tökéletesen sima) $\underline{E}_S = \mu * \underline{E}_N$

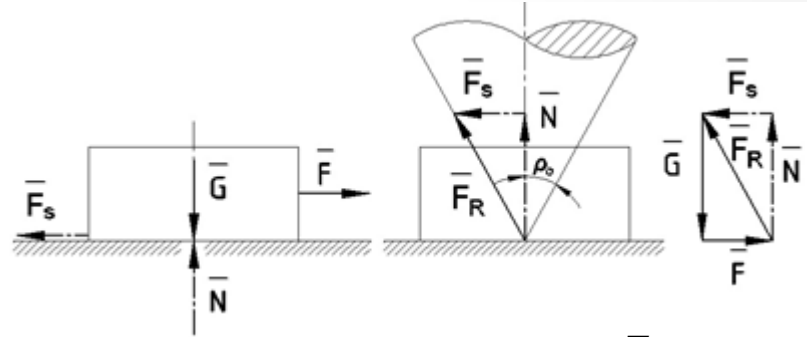
\underline{E}_R - a paralelogramma módszerrel
kiszerveztett reakció erő

Támasztási esetek

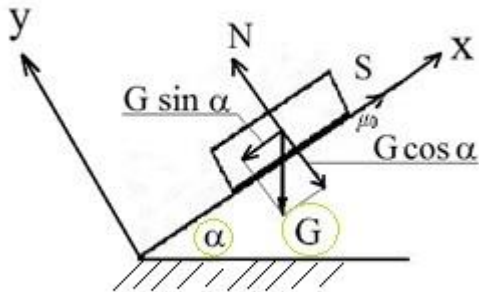
Súrlódás

Nyugvó súrlódás

Nyugvó súrlódási tényező meghatározása

$$\operatorname{tg} \rho_0 = \frac{F_s}{F_N} = \mu_0$$

$$S - G \cdot \sin \alpha = 0$$

$$\mu_0 \cdot G \cdot \cos \alpha = G \cdot \sin \alpha$$

$$N - G \cdot \cos \alpha = 0$$

$$N = G \cdot \cos \alpha$$

$$S = \mu_0 \cdot N$$

$$S = \mu_0 \cdot G \cdot \cos \alpha$$

$$\mu_0 = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} = \operatorname{tg} \alpha$$

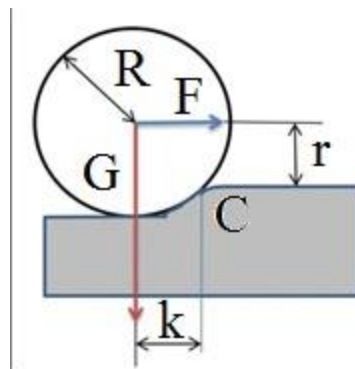
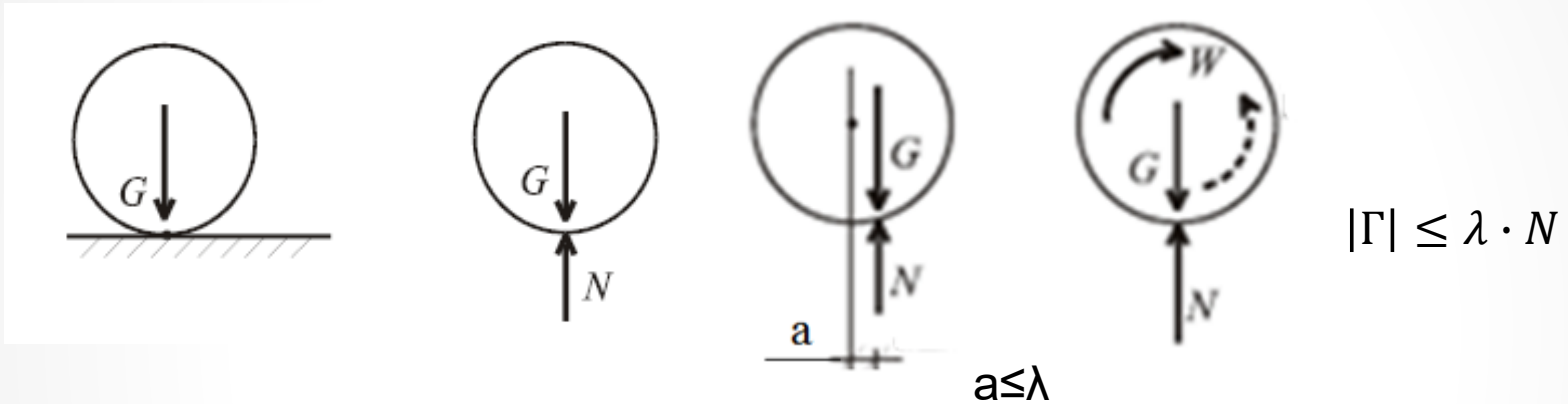
Súrlódás

Mozgásbeli súrlódás

	μ_0	μ
acél - jégen	0.03-0.05	
acél – acélon	0.14	0.06
alumínium - alumínium	1.1 - 1.7	
fa - fán	0.30 – 0.70	0.4
fa- fémen	0.6	0.4
acél - bronzon	0.19	0.18

Kényszerek

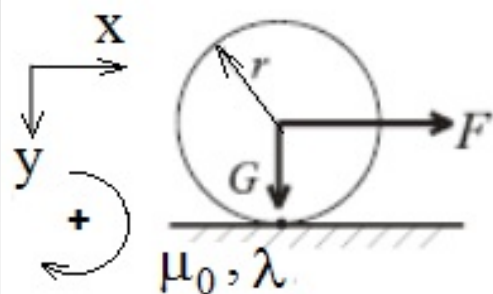
- Gördülő ellenállás

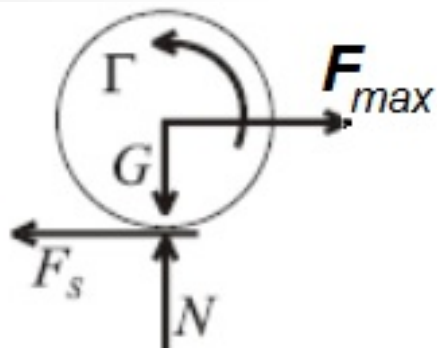
$$\sum M_C = G \cdot k - F \cdot r$$

$$F = \frac{G \cdot k}{r}$$

Gördül vagy csúszik?

$$\begin{aligned} r &= 0,5 \text{ [m]} \\ G &= 3 \text{ [kN]} \\ \mu_0 &= 0,2 \\ \lambda &= 0,02 \text{ [mm]} \end{aligned}$$

$$-F_s + F_{max} = 0$$

$$G - N = 0$$

$$-\Gamma + F_{max} \cdot r = 0$$

$$\Gamma = \lambda \cdot N = 0,$$

$$G = N$$

$$F_{max} = \frac{\Gamma}{r}$$

$$(0,12 \text{ kN})$$

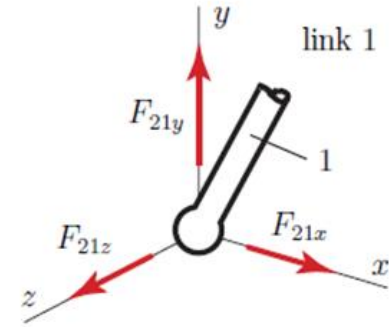
$$\Gamma = \lambda \cdot G \quad (0,06 \text{ kNm})$$

$$F_{max} = F_s = N \cdot \mu = 3 \cdot 0,2 = 0,6 \geq 0,12$$

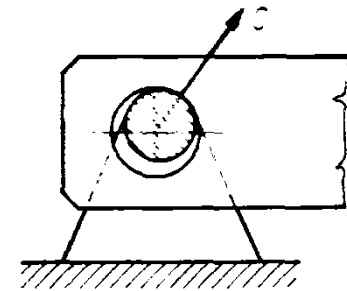
Csukló

- Gömbcsukló

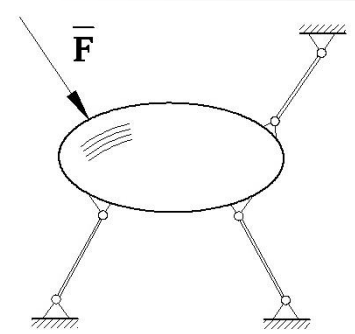
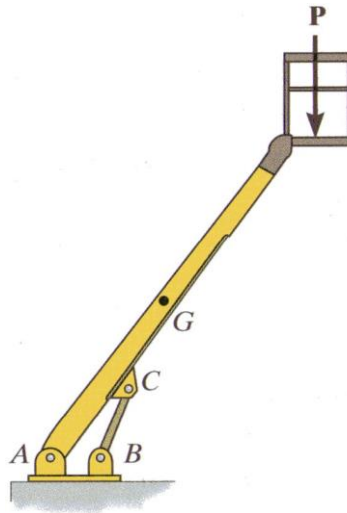
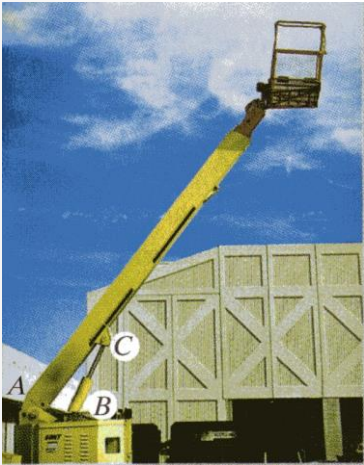
- Síkbeli csukló

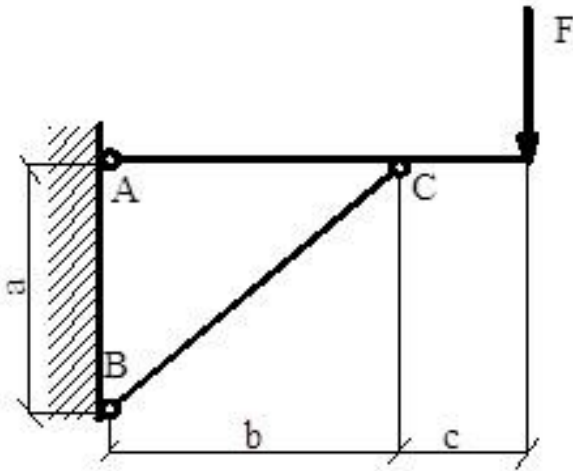
Kényszerek

- Statikai rúd

A rúd két végén csuklóval kapcsolódik a támasztott szerkezethez és a teherviselő elemhez

Minta feladat

Adott:

F (aktív erő) nagyság, irány

a, b, c (geometriai adatok)

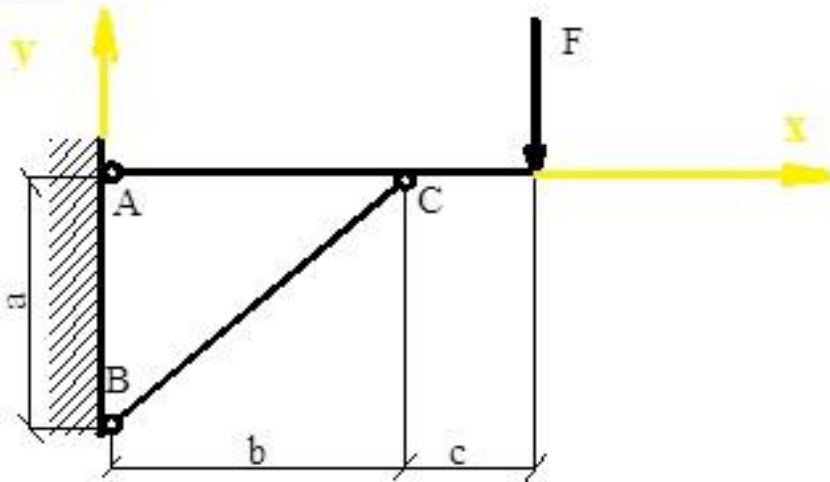
Feladat:

Határozzuk meg a reakció erőket!

(Nagyság, irány) vagy (komponensei)

1. lépés

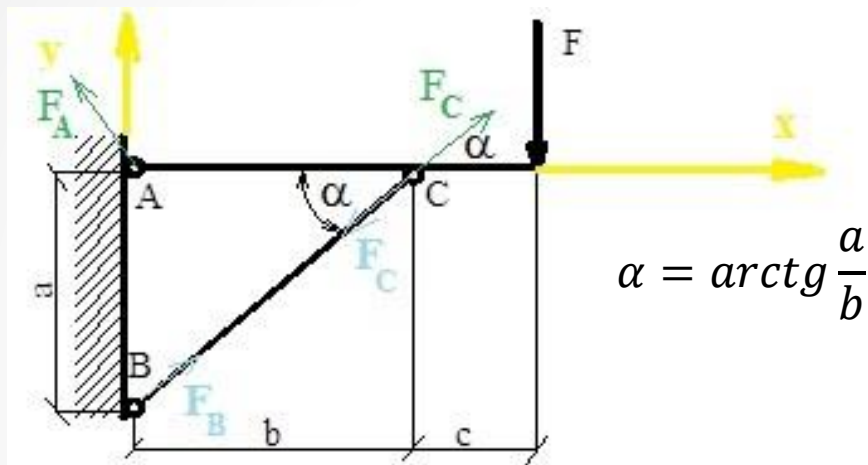
Koordináta rendszer felvétel

Minta feladat

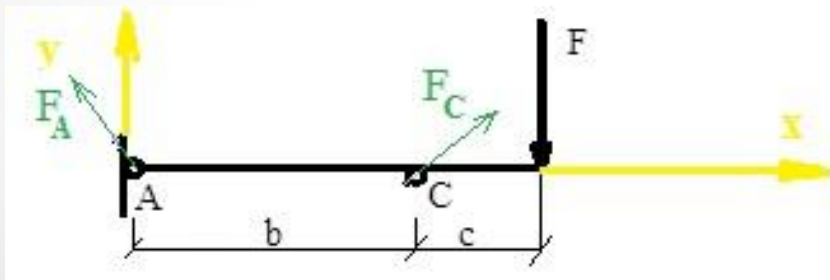
2. lépés

Reakció erők berajzolása

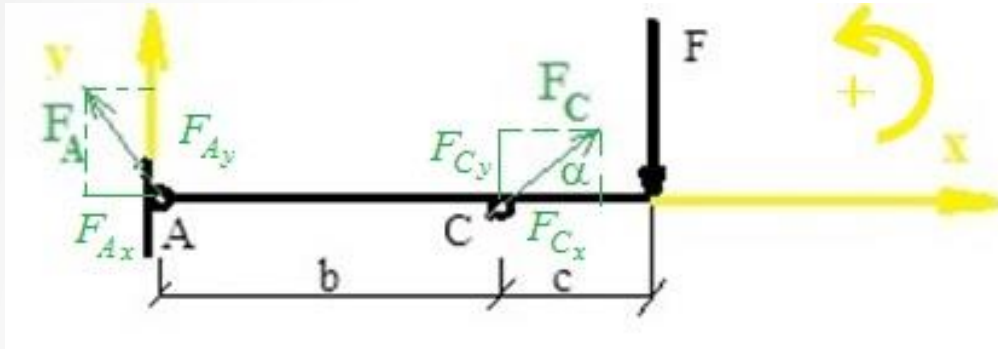
3. lépés

Vizsgált test kiválasztása

Minta feladat

4. lépés Erők felbontása komponenseikre és az egyensúlyi egyenletek felírása

$$\sum F_x = 0 \quad -F_{Ax} + \underbrace{F_C \cdot \cos \alpha}_{F_{Cx}} = 0 \quad (1)$$

$$\sum F_y = 0 \quad F_{Ay} + \underbrace{F_C \cdot \sin \alpha}_{F_{Cy}} - F = 0 \quad (2)$$

$$\sum M_A = 0 \quad \underbrace{F_C \cdot \sin \alpha \cdot b}_{F_{Cy} \cdot b} - F \cdot (b + c) = 0 \quad (3)$$

Minta feladat

5. lépés

Egyenletek megoldása

(3) egyenletből $\underbrace{F_C \cdot \sin \alpha}_{F_{Cy}} \cdot b - F \cdot (b + c) = 0$ $F_C = \frac{F \cdot (b + c)}{b \cdot \sin \alpha}$

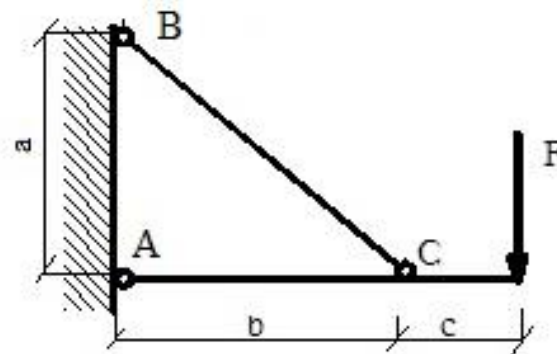
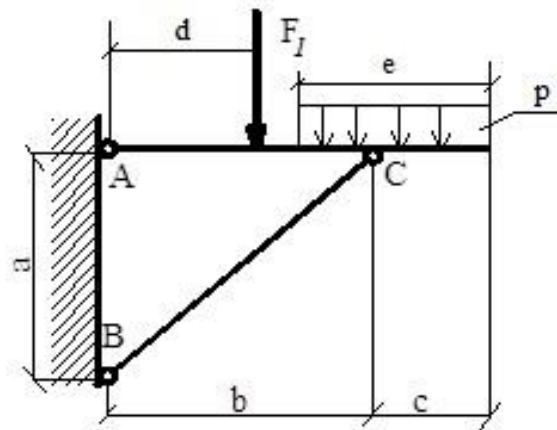
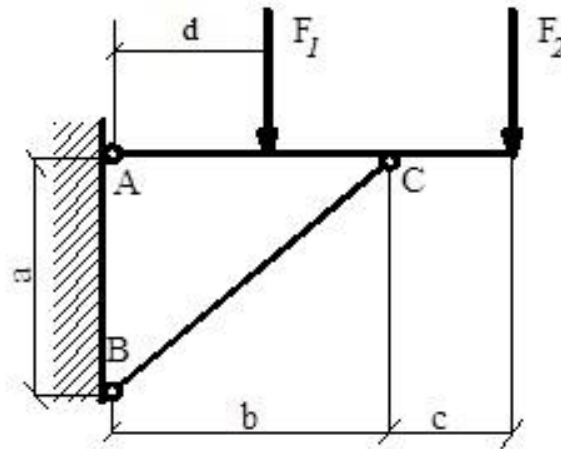
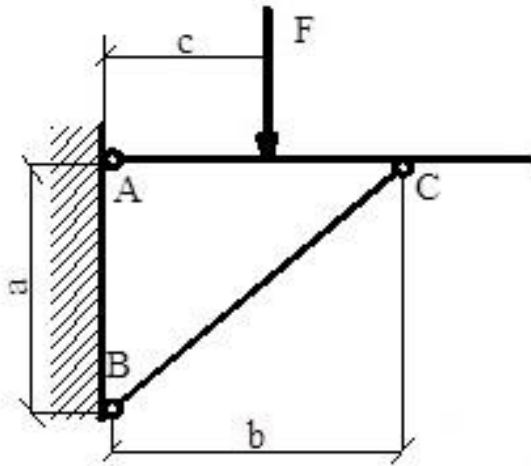
A (2) egyenletből $F_{Ay} + \underbrace{F_C \cdot \sin \alpha}_{F_{Cy}} - F = 0$ $F_{Ay} = F - F_C \cdot \sin \alpha$

Az (1) egyenletből $-F_{Ax} + \underbrace{F_C \cdot \cos \alpha}_{F_{Cx}} = 0$ $F_{Ax} = F_C \cdot \cos \alpha$

$$F_{Ay} = F - F_C \cdot \sin \alpha = F - \frac{F \cdot (b + c)}{b \cdot \sin \alpha} \sin \alpha = F \left(1 - \frac{(b + c)}{b} \right)$$

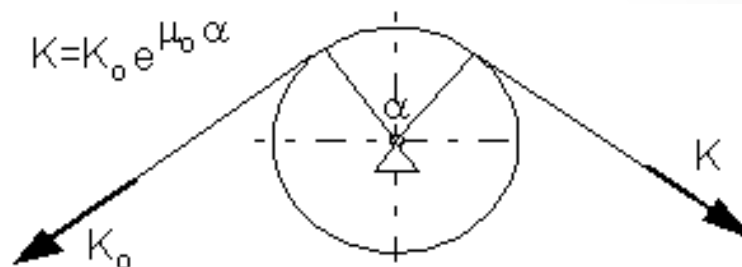
$$F_{Ay} = -\frac{b}{c} F$$

Változatok

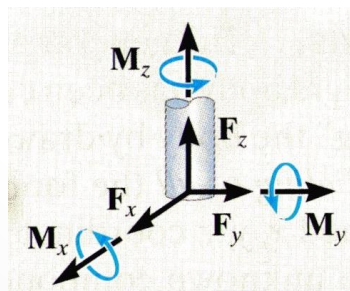
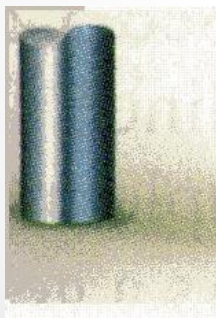

Kényszerek

- Kötél
- Kötél súrlódás

- Befogás

Kényszerek összefoglalás

Kényszer fokszáma	Kényszer típusa	Reakció erő		
		nagysága	iránya	hatásvonala
elsőfokú	támasztás	?	√	√
	kötél	?	√	√
	görgő	?	√	√
	statikai rúd	?	√	√
harmadfokú	gömb csukló	?	?	√
ötödfokú	síkbeli csukló	?	?	√
hatodfokú	befogás	?	?	?